

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dus la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimis cu poșta în înțrului monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. sau 22 franci, pe 6 luni 5 fl. sau 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIUL

Diariu politic, national-economic și literar.

Anul III.

Ori-ce inserate,

se platesc pe serie sau linia, cu litere merute garmondu, la primă publicare câte 7 cr., la a doua și a treia câte 6 cr. v. a. și peste aceea 30 cr. de timbru la tesaur publicu.

Prenumeratiunile se pot face în modulu celui mai usor prin assemnatiunile poștei statului, adresate de a dreptulu la Redacțiunea Diariului

„Observatoriulu“ în Sibiu.

Nr. 82.

Sibiu, Sâmbătă 11/23 Octombrie.

1880.

Memoriul României asupra tratatului de comerț cu Anglia.

Noi ne ocupăm în aceste coloane cu lunile întregi, la locul antaiu, mai totu de afacerile noastre interne, provinciale. Facem parte din presa unei provincii de trei ori nefericite, prin urmare nu ni se poate imputa, dacă vom dice și noi cu bietulu romanu: Mila 'mi e de tota lumea, dara de mine mi se rupe anim'a. Cu toate acestea suntem și noi datori, totu în bine înțelesulu interesu ale acestei țări uitate de toti sanții și dumnedieii, că se aruncăm ochii mai de multe-ori și în afara, prin țările vecine.

Românii încheiaseră înainte cu șase ani unu tratatu comercial cu Austro-Ungaria. De atunci și până acum auzim pe vecinii și confratii noștri din Româniea relevandu mereu „enorme daune care li s'ar cauza densiloru prin acelu tratatu.“ Se poate că patriotii României se aiba dreptate, dacă reclamațiunile lor sună la adresa întregulu imperiu austro-ungurescu, anume la adresa provinciilor proprie austriace, cu industria lor mica și mare, înaintata, și cu comerțulu lor dominant; unu altu adevăru înse este și remane pipăitu și învederatu: că industria și comerțulu Transilvaniei își luăra lovitură de mărte prin acelu tratatu. Deschiderea corabierei pe Dunăre dela 1832 încôce a facutu se dispara successive totu importantele comerțulu de tranzit, de comisiune și expedițiune, pe care Transilvania ilu avuse ab antiquo; tratatulu în cestiune este p'aci că se dea și la restulu comerțulu nostru lovitură de gratia. Unde au fostu cele două camere comerciale, unde ministrulu de comerț din Ungaria, care domina și în Transilvania, cându s'a încheiatu acelu tratatu?

Că bărbații de stat ai României se pricepu în cestiuni national-economice multu mai bine decâtu toti ungerii și ungurenii, fie-ne documentu asta-data acestea câteva passage din memoriulu densiloru, care sună la adresa Angliei, și caroru le damu locu mai la vale.

„Memoriu asupra încheierii tratatului de comerț cu Anglia.

1. Tratatulu de comerț, ce este a se încheie cu Anglia, are o importanță capitală pentru Româniea, mai alesu din două puncturi de vedere: — acelu alu relațiunilpru noastre comerciale foarte însemnate cu acestu imperiu — și acelu alu faptulu, că elu este antaiulu tratatu comercialu, ale carui negocieri nu au de basă preocupari politice.

În adevăru, punctulu de vedere economic are astadi precaderea. El dar necesariu a'lu examina, a'lu preciza și a'lu formula.

2. Tratatulu nostru de comerț, acele încheiate cu Austro-Ungaria și cu Rusia, precum și acele a se încheie cu Germania și cu Italia, — sunt basate pe principiulu reciprocității, adevăru pe tratamentul națiunii celei mai favorizate.

Acăsta este primul pasu decisivu spre o dezvoltare naturală a relațiunilor comerciale între diferite țări.

Principiulu națiunii celei mai favorizate tinde pe de o parte a înlocui rigurile vechiulu sistem, prin unu regim vamal mai dulce; — pe de alta a da tarifelor vamale o semnificațiune curatu fiscală.

Astfelu vamile capata adevăratulu lor caracter și se recunosc pentru aceea ce sunt în realitate: unu modu de a percepe înșelatele dela proprii și contribuabili.

3. Înainte de a intra pe acăsta cale, am fi potutu sta la gânduri, dacă trebuie se pasim pe ea, sau dacă nu ar fi mai bine se adoptam principiile protectioniste și se ne închidem fruntariile noastre mai multu sau mai puțin, comerțulu exterioru.

Astadi înse nu mai potemu reveni asupra faptulu îndeplinitu; nu numai pentru că suntem legați prin tratatele de comerț încheiate sau a se încheie, dar mai alesu pentru că în condițiunile actuale ale comerțulu internationalu, schimbări de sisteme nu potu de cătu produce pagube foarte mari, atâtu economice, câtu și fiscale.

Cu toate acestea, e de nevoie se ne damu socotela, dacă amu facutu bine ceea ce amu facutu; căci, dacă cercetarile noastre conduc la unu răspuns afirmativu, cautatu se mergem cu relutiune în reform'a ce am realizatu, pentru a trage din ea toate beneficiile, ce ea aduce după sine.

4. Comerțulu dintre două țări consistă într'unu schimb reciproc de obiecte, pe care o țară produce și de care cealaltă are nevoie.

În relațiunile primitive dintre oameni, acestu schimb se facea în natura: obiectele se preschimbau directamente unulu în contra altuia. Cu timpulu, relațiunile dintre popora înmultindu-se, s'au dezvoltat comerțulu internationalu. Atunci banulu a începutu a servi din ce în ce mai multu că intermediariu alu schimburilor.

În amendouă cazurile înse, lucrurile se petrecu în același mod; căci totdeauna există unu schimb de obiecte, care se efectuă directu, schimbându-se obiectele unele în contra altora; sau indirectu, prin mijlocirea banilor.

5. Se ne întrebăm înse: ce importa și ce esporta o țară, cându comerțulu ei e într'o stare naturală, normală? Răspunsulu e simplu și se poate usor deduce din cele dice mai sus. În fiecare țară se importa marfurile, de care populațiunea are nevoie, și se esporta acele marfuri, de care alte țări simțescu trebuința.

6. Dacă ar putea se existe o țară, care ar afla în producțiunea ei propria satisfacerea tuturor necesitatilor populațiunii: acea țară fără îndoială nu ar avea unu comerț internationalu. Totu comerțulu acelei țări ar fi internu, și fruntariile ei ar putea fi hermetice închise.

Înse clim'a, pozițiunea, calitatea pământulu, aptitudinile poporulu, înpregiurari istorice, era mai pre susu de toate principiulu însuși alu vieții omenesci, care e sociabilitatea sau relațiunea continuă și neîntreruptă cu semenii sei, — toate aceste facu, că nu există țară în lume, ori câtu de barbară sau ori câtu de cultă, ori câtu de bogată sau ori câtu de săracă, ori câtu de puternică sau ori câtu de slabă, care se se pota îndestula întru toate pe sine. Fiecare țară, fiecare popor își are în acăsta privire geniulu seu propriu. Fiecare țară, fiecare popor dovedescu în nevoile și trebuințele lor, câtu sunt de legate și de încheiate interesele unele cu altele, interesele tuturor țărilor, tuturor popoarelor.

Potemu dice mai multu. Cu câtu unu popor e mai cultu, mai civilizat, mai prosperu și mai bogatu: cu atâtă trebuințele ce are a satisface prin ajutorulu și prin conlucrarea altor popora, sunt mai mari.

Dela China și Japonia, au trebuit după lungi esitațiuni și după o practică seculară de exclusivism, care nu s'a potutu sustine nici în estremulu Orientu, se deschida în fine portile lor comerțulu internationalu; cum își potu cineva închipui o țară, situată în Europa secolulu alu XIX, în mijloculu miscării comerciale celei mai febrile, care ar închide fruntariile sale prin regulamente vamale severe, aparținendu altor timpuri, altor moraluri, unei situațiuni comerciale și economice restrinse? Acea țară s'ar sinucide și si-ar prepara propria ei miserie pe terenulu economic, că și pe acelu intelectualu.

7. Dezvoltarea economică a tuturor țărilor, era mai alesu a celor europene, a lătu în ultimii douăzeci ani proporțiuni enorme.

Se nu uităm că înainte de jumătate de secol și mai încôce, la noi că și aiurea, industria casnică

cea mică, îndestulă ea singura trebuințele unei familii, și că astadi fabricile miscute cu aburu au sporit producțiunea, au efințit marfurile și au deschis activității omenesci alte cercuri, înainte necunoscute.

Cu acăsta dezvoltare au mersu mana în mana și o sporire a bunului trai alu omenilor, care se simte peste totu locul.

Înainte de trei-decize de ani abia a trei'a parte a populațiunii Englese mănca mai multu de odată pe săptămână nutrimentu animalu,* pe cându astadi mai fiecare englesu mănca cel puțin o dată pe di carne, unu sau brânză. Cele patru principale articole de consumațiune ale englesilor au sporit în înțrebuintiarea lor în modu foarte simțitoriu în intervalulu de 1/4 de secolu dintre 1852 și 1877 și anume:

Zăchăru dela 28, 15 Livre pe capu la 54, 06 Livre pe capu.

Ceaiulu dela 2, 00 Livre pe capu la 4, 52 Livre pe capu.

Tutunulu dela 1, 04 Livre pe capu la 1, 49 Livre pe capu.

Spirituosele dela 1, 10 galone pe capu la 1, 23 galone pe capu.

Ori cine poate usor calcula, că acăsta sporire a consumațiunii a produsu în toate emanațiunile vieții nevoi și trebuințe, care, ori câtu de îndustria și de producătoare este Anglia, în toate sferele muncii omenesci, ese din cerculu potințelor ei și o șilescă vrendu nevrendu, se se adresează la alte țări. Astfelu d. e. mai totu importulu Statelor-Unite în Anglia consistă în pei tabacite,** în bumbacu brutu și în cereale. Englesii nu aru putea fi lipsiti de importulu acestor obiecte. Prosperitatea întregii națiuni ar suferi de acăsta lipsă.

(Va urmă.)

Transilvania.

— Sibiu, 20 Oct. n. (Culesulu viiloru.) În acăsta țară este unu usu stravechiu inpusu prin clim'a noastră, că culesulu de vii se se începa în 4/16 Octombrie, sau cum dicu apusenii, la s. Gallus, pre cându se presupune că strugurii s'au coptu bine. Dela acăsta regulă se facu multe excepțiuni, era anume în anulu acesta regulă se prefac în excepțiune, că multi întârziara înadinsu cu „storsulu“, precum dicu la Banatu. Vinulu din estimpu 'ia esitu renumele de acru; s'au adevăritu înse și până acum, că în unele vii ese mustu și de 14 graduri. Fie înse și de calitate mai inferioară, proprietarii de vii carii potu, se nu'lu lapede pe prețuri de nimicu, ci se'lu mai tina, cu atâtă mai virtosu, că speculantii din provinciile austriace dedati în anii din urma a cumpara vinuri din Ardealu, nu prea cauta de cele tari și dulcege, ci mai multu de cele usiore, din care unii facu „Champania“, era altii ilu prefacu, că se aiba gustu precum place germaniloru, se'lu bea cu apa de soda și cu ape minerale. Unii platescu vinurile usiore mai asia de bine, cum se platescu pe la noi cele tari, numai se fie grijite bine.

Dupa ploile de mai deunadi urmăra mai multe zile frumoșe, era înainte cu vreo 5 zile cădiu bruma, precum se și astăptă în acăsta lună lui Brumarelu (Octombrie), după care urmădia Brumariulu mare.

Prețurile cerealielor din ce scădiuseră, au începutu érași a se urca, anume grânele se scumpescu mereu. Acăsta scumpire se esplica nu numai din înpregiurarea, că pre câtu s'a facutu papusioiu, pe atâtă a esitu grâu mai puțin, ci și din scirea primită dela Rusia, unde esportulu de grâne fu opritu pentru anulu acesta și celu viitoriu, ceea ce

*) Carne.

**) Provincialismu din Bucuresci, însemna argasitu, pei preparate.

incordă preturile grânelor din Romani'a intru atăta, cătu de exemplu in portulu dela Giurgiu chil'a de grâu frumos, care in Septembrie se vendea cu 80—81 franci, acuma se platesce cu 90 până la 93 franci in moneta de aur. Cantitati mari de grânatie se transpôrta mai alesu in Germani'a.

— (Nouele cali ferate in Transilvani'a.) Tragemu din nou atentiunea publicului nostru la liniile vicinali, dintre care cea dela Apahid'a la Desiu se lucra barbatesce, cea dela Ludosiu (de pre tiermii Murasiului preste Campia) la Bistritia si cea de pre Oltu prin Sepsî St. Giurgiu spre passulu Oituzu cătra Moldov'a, se trage acuma prin ingineri. Constructiunile de cali ferate deschidu locuitorilor de tôte clasele ocațiuni multe de a castigă bani, pe produse, pe materialuri, cum: lemne, pētra, caramida, varu; apoi carausii, si pentru saracime folosirea braçialor. Se invetiamu, se indemnamu si se incuragiamu pe ómenii nostrii la munca si la castiguri.

— (Statu'a lui Josifu Bem), generalu de insurgenti in a. 1848—9 s'a desvelitu dilele trecute cu mare pompa in capital'a secuiesca Tergulu-Murasiului (Maros-Vásárhely), si fiindu-că Bem (mortu in Asi'a mica la 1852) fusese polonu (mai bine rutenu, dupa cum sciu unii), a venitu o deputatiune de 7 studenti dela Lemberg, cu cari s'a facutu mare spectacolu atātu in Secuime, cătu si in Clusiu si in B.-Pest'a, benduse multe vedre de vinu in sanetatea „natiunilor sorori“, magiari si poloni. In timpulu conferentelor preparative multi magiari moderati avura curagiulu a desfatui acelea demonstratiuni, pe temeiu că altii le voru întielege că indreptate asupra lor. Asia s'a si intemplatu: austriacii le esplica asupra lor; asemenea si romanii cari pricepu ce este libertatea, totu asupra lor. De si in timpulu comandai lui Bem in Transilvani'a din Decembre 1848 până in Iuliu 1849 s'au spendiuratu, taiatu si inpuscatu multe mii de romanii pe la casele lor, totusi romanii nu potu dice că Bem ar fi fostu unu tiranu selvaticu că Teleki, Katona, Beothyi, Csányi, J. Bánffy, Jos. Jenei si nenumerati altii, că-ci din porunc'a lui abia s'au spendiuratu ori inpuscatu vreo 10—15 că facatori de rele; dara pe noi nu ne-a convinsu nimeni, nici până in dio'a de astadi, că Bem ar fi luptatu aici, la noi, in Transilvani'a, pentru libertate. Asia i s'a mintitu lui, candu l'au denumitu de comandante, era dupace veni in tiēra, se vediu elu insusi necessitatu se impusce pe cătiva tirani, cari inpuscaseră mosnegi, femei, prunci si dedesera focu la multime de comune. Cu totulu altulu fusese idealulu de libertate alu lui Josifu Bem, si nicidecum acela pe care-lu aflase in Transilvani'a.

Adunarea societății pentru fondul de teatru românesc

ținuta la Sibiu in 17/5 si 18/6 a. c. a decursu intru tôte conformu programei cunoscuta, cu acelu adaosu inse, că aceea fu cercetata multu mai bine de cătu s'ar fi asteptatu chiaru si in această cetate, unde gustulu pentru art'a dramatica e mai desvoltatu de cătu in multe alte comune urbane a le tiere. Dacă acestu bunu succesu a produsu la membrii si la publiculu intregu o adeverata bucuria si satisfactiune, apoi pe aceea o amu simtitu si noi in mesura cu atātu mai mare, cu cătu ni se dete si asta-data ocaziune a ne revocă in memoria fragedele incercari vechi de a formă celu puçinu societati de diletanti, inca pe la anii 1832—5. 1838—9 1842—4. 1852—5, era mai tardiu invitarea societătilor dramatice din Romani'a, a d-nei Tardini, a d-nilor Milo Pascaly si Jonescu.

Se lasamu inse cuventulu in descrierea decursului adunarei la bun'a noastră „Familia“ din Oradea, care este multu mai competenta de cătu noi in această materia.

Sibiu, 17 Oct. a. c.

Siedinti'a prima.

Astadi la 11 ore si jumetate din di se deschise aici adunarea generala a Societății pentru fondul de teatru romanu. Cu mare bucuria constat, că această adunare a avutu unu succesu completu, că-ci am vediu in sala intrunita a frumoșă cununa de barbati atātu din locu, cătu si din departari mai mari.

Aici puturamu salută, in frunte cu Esc. Sa mitropolitulu Mironu Romanulu si cu vicariulu mitropolitulu Rds. D. Nicolae Popea, lamur'a inteligentiei noastre locale, o tinerime numeroșă, o stralucita ghirlanda de dame, si din departare barbati de pe la Lugosiu, Timisioara, Dev'a, Maramuresiu, Sioncut'a, Fagarasiu, Reghinu, Blasiu, Brasiovu etc., era altii de prin alte parti au se sosēca in momentele aceste.

Adunarea se deschise, in seminariulu archidiece-sanu, de cătra vice-presedintele dl. V. Babesiu, prin o cuventare, in care facu istoriculu Societății, si indemnă la activitate si in viitoru, inspiră incuragiare in e façia pentru realizarea posibilă a ideii; in fine

inchieia, producēdu unu actu dela dnii Mocionesci, prin care acești ilustri barbati (Antoni, Alesandru si Eugeniu) ilu autorisara a plati prin actii de ale „Albinei“ capitalulu subscrisu de dnii lor, dinpreuna cu interesele aceluia, in suma totala de vreo optu mii de florini. Acēsta declaratiune inspirata de celu mai ardentu zelu nationalu fu intimpinata cu vivate entusiastice din tôte partile.

Apoi dl. Visarionu Romanu, prin o cuventare bine inspirata si in niste termini elocinti, saluta adunarea Societății pentru fondul de teatru romanu in Sibiu, in numele locuitorilor romani de aici, dorindu-i prosperare intru realizarea sublimului seu scopu culturalu si nationalu.

Notarii adhoc se alesera dnii Jeronimu G. Baritiu si Absolonu Todea. Apoi se cetira rapôrtele si se alesera comisiunile indicate in programu, despre cari va vorbi mai pe largu processulu verbalu, ce-lu vomu publică in curēndu. (Va urmă.)

Ungari'a.

— Budapest'a. (Starea instructiunii publice.) In comisiunea finantaria se votara bieti 860 mii florini pentru școlele poporale. Cu acea ocaziune ministrulu Trefort comunică câteva cifre, că si in alti ani, care merita a fi cunoscute de aprôpe. In a. 1879 au fostu in tóta Ungari'a si Transilvani'a 15,715 școle cu 21,421 docenti; din acelea 71 școle superiori, 94 civili, 15,550 proprie elementarie (incepătorie, satesci). 13,688 școle sunt intretinute de confessiuni (confessionali, bisericesci), 1538 de cătra comunele politice si numai 215 de cătra statu. Spesele intretinerii tuturor acelu școle au fostu 9.539,818 fl. v. a. La fondulu de pensiuni alu docentilor se dau 150,000 fl. La editiunea foiei scolastice 10 mii. La liceulu de fete in B.-Pest'a 45,450 fl. Institutulu de surdomuti 35 mii, de orbi 31,900; scrutari istorice si archeologice 18 mii; honorarie spre aceleasi scopuri 15 mii fl. Museulu pentru industriari 10,400 fl. De premie pentru artisti 1260 fl. Instit. de artele frumoșe (belle arte) 15,000. Societății de belle arte 4000 fl. Sectiunei sciintielor la academi'a ungușca subventiune 5000 fl. Pentru inavutirea bibliotecii la aceeasi academia 5000 fl. Societății sciintielor naturali 4000 fl. Ajutoriu pentru literati (scriptori) scapatati, sau la familiile lor, pe anu 3500 fl. Spre a formă professori de gimnastica 5000 fl. La edificarea noului palatu alu universității 146,322 fl.; la infintiarea amfiteatrului de anatomia, interese si amortisatiune la capitalulu inprumutatu spre acelu scopu 21,000 fl. Alte 21,000 fl. sub aceleasi conditiuni la capitalulu inprumutatu pentru edificarea unui spitalu langa aceeasi universitate. Pentru conservarea fortăretiei Corvinilor dela Hunedór'a in statu quo 1000 fl.

Acestea si altele pe atâtea, sunt sume prevedite in interessulu propagării sciintielor si artelor, precum de sine se întielege, in limb'a magiara, precum si pentru incuragiarea barbatilor devotati acelu sublime scopuri. Alaturea cu statulu lucrēdia neincetatu pe aceeasi cale o multime de reuniuni, asociatiuni, societati private, cu fondurile lor particulare, adunate prin asia numite cotisatiuni, colecte, donatiuni etc.

Pre candu ungușca lucrēdia asia, ore ce facemu noi? Sberamu că si cum ne-ar fi incoltitu nisce lupi turbati, că o biata Asociatiune literaria, care âmbla la cersite dupa câte 5 fl. pe anu, platesce unu secretariu pentru labôrea lui, enorm'a suma de 300 fl., adeca atâtea cătu se dă si unu servitoriu, usieriu sau portariu pe la tribunale si prefecturi, era subventiunea unu diariu este si mai exorbitantu, că-ci ajunge cu a unu cancelistu dela comitatu, esitu inainte cu 10 luni din a opt'a clase gimnasiale. Atâtea dilapidare de averea poporului, scandalu ne mai auditu! De ce se nu se traga si ei in câte o chilia calugarēscă, la Strimb'a, la Majin'a, la Nicul'a, Silvasiu, ori in delulu Felēcului langa Clusiu; si de ce se nu si pôrte si ei manuscriptele lor in câte o parēhia de desagi, că Georgie Sincai, mai alesu că acuma sunt si drumurile multu mai bune decâtu inainte cu 70 de ani, era daca li se rupu cismele, potu se incaltie si opinci, că sunt mai moi, nu rodu la pitiore. Veti dice că au si ei familii, sunt datori se muncēca pentru eș. Dara daca au invetiatu atâtea carte, ce demonu 'iau sedusu, că se se mai si însore? Dacă s'au facutu carturari, se manance, se bea, se locuēca, se se inbrace că carturarii de romanu, se nu mai primēca si plata pentru Azbuchile lor. Veti dice, că si pop'a ia pentru molidve; dara pop'a are darulu, era carturari de acestia ce daru au? Si cine'i pune se cumpere mereu la carti si se manjēca atâtea chartea, că la judecat'a de apoi archangelii nu'i voru întreba ce au invetiatu si ce au scrisu, si cătu au datu de pomana la monastiri.

Austri'a.

— Vien'a. Mic'a provincia Silesi'a si o parte din Moravi'a se numera intre provinciile cele mai nefericite ale statulu austriacu. Locuri paduretice, clima destulu de aspra, poporatiune de trei nationalitati, cu tôte incercările gubernului de a o cultivă, e remasa fôrte tare in cultura. Satēnulu din Silesi'a siede cu vac'a, cu porculu, cu gainele si gâșcele la unu locu, mananca pâne nēgra că de mazariche si in tôte dilele cartofi si totu numai cartofi, isi innēca dorerea si calamitatea in vinarsu (rachi) inputitu. Estimpu érasu au unu anu fôrte reu. Maj. Sa imperatulu abia se întorse dela Galiti'a si Bucovin'a, trecu in Ungari'a pe la manevrele militare, dupa care si plecă spre a cercetă si consolă pe acei nefericiti silesiani si moravieni peritori de fôme si de golatate. Locuitorii asteptau pe monarchu că pe unu salvatoru, că-ci ori-si cum, ceea ce vede monarchulu cu ochii sei si aude cu urechile sale, mai curendu sau mai tardiu, in cele mai multe casuri, are urmari bune pentru poporu. Acēsta caletoria imperatēscă se intinse până la Teschen.

Pe 24 Oct. Mai. Sa se întôrce la B.-Pest'a spre a primi pe cele doue corpuri parlamentare, ce se numescu delegatiuni, dela care ministrulu de resboiu cere cu vreo 9 miliône florini mai multu decâtu in a. tr. Scopulu adeveratu alu acestui plus se va vedea pe semne numai in anulu viitoriu; că-ci pôte se se totu inpace turculu cu montenegrinulu pentru miculu Dulcigno si arnautii potu se si bage iataganulu in tēca, dara cu atâtea cestiunea Orientulu nicidecum nu e deslegata. Dela Russi'a inca vinu sciri fôrte turburôse. Imperatulu Alesandru, care si mai inainte suferia de resufflare grea, de candu cu atentatulu celu infernal, candu eră se sara in aeru palatulu intregu prin dinamitu, ii vine desu batetura de ânima cu lesinu. Imperatulu petrece mai multu la Livadi'a in Crime'a, unde este o clima dulce; dara si acolo in dilele trecute ii fu atātu de reu, in cătu alergă fiu-seu celu mai mare cu medicii cei mai buni in ajutoriu; dara si acestia sunt fôrte ingrijati pentru viēti'a monarchului.

Gendarmii poporalor orientali.

De multu eramu dedati a citi articli nerusinati in „Pester Lloyd“; se pare inse că primulu seu din 20 Oct. trece preste tôte inpertinentiele sale anteriori, si credemu că ministrii din Bucuresci, Belgradu, Sofi'a, Cetinē nu'lu voru pune nici la ferēstra nici la oglinda. „P. L.“ acaparanduse de vizitele suveranilor respectivi, ii insulta cu terminulu nemtiescu de „Meute“, care tradusu in romanesce curatu însēmna: potaia, hōita (de lupi, de cani!) dupa aceea amerintia pe Romani'a, Serbi'a, Bulgari'a, Muntenegru din partea Austro-Ungariei cu resboiu sfarmatoriu, daca voru cutedia a se confederă intre sine si a gravită cătra Russi'a; era până atunci inca invita pe ministrulu de esterne si pe tóta diplomati'a austro-ungușca, se si ridice „die Peitsche“ (bicu, corbaci, gârbaci) si sei plesnēca, pentru-că se scia de frica.

Este cunoscutu la tóta lumea, că „P. Lloyd“ e organu alu partidei gubernamentale.

Nerusinatu este „P. Lloyd“ acum că totu-deauna; noi inse 'i multiamimu din tóta ânima că-ci asta-data nu minte, ci scrie intocma asia precum simte. Este apoi cu totulu alta intrebare, daca trupele poporalor insultate in acei termini de Betyár (banditu) voru sari in Dunare sau in Mare de fric'a lui. Ci că multu mai tinura caciuliturile reciproce!

Romani'a.

— Bucuresci. In lun'a viitoare se voru deschide camerele că totu-deauna; intr'aceea familiile care petrecu tōmu'a la „dealu“ precum se dice pe aici, adeca la culesu de vii si preste totu la tiēra, la economia, se voru întôrce in locuintiele lor de érna si la placerile dulci-amare ale capitalei, candu apoi viēti'a sociala si cea politica isi va recastigă vioitiunea sa de mai inainte. Până atunci este bine se intretinemu pe publicu cu cestiuni vitali, national-economice, pentru care mai tardiu lipsesce timpulu.

Spaim'a cea mare ce dedese in tôte bursele europene, din caus'a actiunei dela Dulcigno, adeca de fric'a unu resboiu prospetu si indracitu de cruntu, a influentiatu fôrte tare si cursurile nostre, atātu in piati'a capitalei, la banci si la bursa, cătu si in piatiile danubiane. Miliône s'au perdutu la cursulu monetei, că si la alu efectelor (obligatiunilor) de

statu. Până alaltaeri in 4/16 Oct. speculatiunea suferia că de friguri.

Dara class'a agricola, proprietarii mari si mici ai terei potu se aiba o alta consolatiune si chiaru bucuria, că porturile ămbla bine preste asteptare. Dupa mai multe sciri positive, locuitorii până acuma n'au fostu in stare de a trieră atăta, căte ceru corabierii spre incarcare. Granariile, magazinele, séu precum au inceputu a le numi speculanti pe englesesce Stock-urile, sunt mai totu góle si érn'a se apropie. Din acea cauza „Curierulu finantiariu“ din 17 Oct. dice:

„In piatiile nóstre de cereale afacerile sunt destulu de animate si pretiurile producteloru arata o urcare óre-care, provenita din lipsa de stockuri, in care se afla porturile nóstre. Stockurile de prin porturi sunt in adeveru atātu de neinsemnate, in cătu esportatorii intempina serióse dificultati pentru complectarea cariceloru loru.

Agricultorii nostri aru trebui se nu uite că, din di ce mergemu, stagiunea inaintédia, si de interesulu loru este de a grabi treierisiulu si a desfasurá indoite silintie, pentru a transportá cătu mai repede recoltele loru la porturi.

Până astadi, esportatiunea cerealeloru a atinsu cifr'a de 55,000,000 franci. Timpulu fiindu fórte princiosu pentru incarcare, si tómn'a anuntiandu-se a fi lunga si frumósa, cifr'a esportatiuniloru nu va intardia de a se indoi.

Aurulu in mesura cu esportatiunile de cereale devine mai abundantu. Elu cotédia contra argintulu 1³/₄ la suta si contra bileteloru ipotecarie 3/4 la %.

Principalele nóstre ivalori cotédia: Rent'a romana 74.75; — 6% de drumu de feru 88¹/₂—6% ruralu 87. — Domenialele facu 102³/₄.

Municipalele 8% au inchisu cu 100. Losurile municipale cu 28¹/₂. — Obligatiunile cassei pensiu-niloru variedia intre 190 si 192.

Acelasiu „Cur. fin.“ face dupa „Monitoru“ o descriptiune a mineloru de carbuni, descoperite in districtulu Mehedinti din Romani'a mica (Olteni'a), adeca in partea limitrofa atātu cu Banatulu cătu si cu tiér'a Hatiegului din Transilvani'a. Este dara invederatu, că escelent'a vena grósa dela Oraviti'a si cealalta transilvana dela Petrosieni, se intindu si imbuca un'a cu alta pe teritoriulu Romaniei. Angli'a nu are aur, dara carbunii ei de pétra facu pentru ea mai multu de cătu totu aurulu Europei. De voru reusi vecinii nostrii cu carbunii de pétra, apoi voru avea in adeveru se se felicitadie.

Eca ce ne spune „Curierulu finantiariu“:

„Minele de carbuni dela Bahn'a. — De diecim de ani este recunoscutu de toti, că in Romani'a, abunda in diferite localitati, in numeróse sorginti de bogatii minerale, cum sunt carbuni, fieru, arama si altele. Cercetari facute in mai multe puncte ale terei, sondage esecutate de ómeni speciali, au venitu pe rendu se confirme acésta credintia, semnalandu anume localitati, unde s'ar potea deschide mine, care se respandésca in tiéra preste puçinu timpu imense binefaceri.

In ceea ce privesce mineralele combustibile, (carbunii), sondagele si esperientiele au fostu in ultimii ani inca mai numeróse si mai convingetóre. Este destulu se citamu aci pe acelea facute la Bahn'a, in districtulu Mehedinti, unde au fostu descoperite imense strate de carbuni, care in calitate s'au constatatu că potu fi pusi pe aceeasi linia cu carbunii inportati din strainatate pentru servitiulu linieloru nóstre ferate si pentru alte trebuintie de prim'a ordine.

Existenti'a dar a unor asemenea minerale nu mai erá indoiósa de multu. Cu tóte acestea, mai nici o mesura seriósa nu se luase pentru deschiderea unei ex-ploatațiuni de mine, fia pentru carbuni, fia pentru alte minerale. Cestiunea a fostu ridicata in presa, discutata adesea in camere chiaru, dar totulu a remasu in stare de proiectu, de desiderate.

Abia acum avemu de inregistratu unu pasu facutu pe acestu terenu. „Monitorulu oficialu“ din dilele trecute ne-a facutu cunoscutu, că prin decisiune ministeriala, d. Draghiceanu, directoru si professoru de tehnologia la scól'a de poduri si siosele, a fostu insarcinatu cu directiunea lucrariloru de explorare si exploatare a mineloru de carbuni dela Bahn'a, Iloviti'a si Plostin'a din districtulu Mehedinti.

Suntemu fericiti de a potea constatá, că in fine gubernulu romanu s'a hotaritu se puie basele unei ex-ploatațiuni de natur'a acésta, exploatațiune propagata de „Curierulu finantiariu“ inca cu cătiva ani inainte.

Minele de carbuni dela Bahn'a, atātu prin positiunea loru geografica, aprópe de Dunare si de caile ferate, cătu si prin cantitatea si calitatea carbuiloru loru, ne presenta tóta increderea, că ele fiindu bine si sistematicu exploatate, nu numai că voru reusi pe deplinu, dar inca voru face in curendu concurentia carbuiloru din strainatate, si că astfelu ele voru fi semnalulu din ce in ce mai accentuatu alu emancipareii nóstre pe terenu economicu, terenu aprópe singurulu, pe care se operédia adi cotopirile (subjugarile).

Asupra massei enorme de carbuni aflati la Bahn'a numeróse sondage in diferite directiuni ce s'au operatu acolo, nu mai punu la indoiála reusit'a intreprinderii. Cătu pentru calitatea acestu combustibilu, analize chimice au

constatatu, că ea intrunesce tóte elementele trebuintióse pentru a inlocui cu multu successu carbunii inportati adi din strainatate.

Eca doue din aceste analize, prim'a a directorulu laboratorulu scólei de mine din Paris, si secund'a a directorulu laboratorulu de arte si manufacture din Paris.

	I	II	Medi'a
Carbune fin.	0.682	0.76	0.720
Cenusie	0.093	0.10	0.095
Maten - Volatile	0.225	0.14	0.180
	1.000	1.00	0.995
Caloricu	6.265	6.720	6.486.

Aplicati la caile ferate, carbunii dela Bahn'a sunt chiamati a jucá cum am disu, unu rolu fórte inportantu si a salvá padurile nóstre de securea care le decimédia adi.

In adeveru, diferite esperientie s'au facutu cu acei carbuni, atātu pe lini'a ferata Severinu-Craiov'a, cătu si Bucuresci-Giurgiu, si rezultatele au fostu din cele mai fericite. Din aceste esperientie a resultat, că carbunele dela Bahn'a arde bine, are o flacara lunga si si conserva form'a in combustione; elu are o productiune abundanta de vaporu, si trenulu póte circula cu aceeasi iutiéla, că acea obtinuta prin ajutoriulu carbuiloru de Oraviti'a. Unu trenu de marfa cu unu tonagiu de 244 tóne, pusu in misicure cu carbuni de Bahn'a, a percursu distanti'a de 144 chilometri, intre Severinu si Craiov'a, mantinendu usioru pressiunea intre 9 si 10 atmosfere, chiaru pe ramp'a dela Poroian'a. Pentru acésta distanti'a s'au consumatu 3000 chilogr. carbuni, adeca 27 k. pe chilometru, costandu 28 franci celu multu. Pentru ace-lasi trenu, in aceeasi conditiuni de iutiéla si tonagiu, compani'a cailoru ferate avea alocate 2800 k. carbuni de Oraviti'a, adeca 18 k. pe kilom. costandu inse 42 franci. Diferenti'a deci in costulu carbuiloru consumati pe chilometru este de 14 fr. in favórea carbuiloru dela Bahn'a. Aceste incercari repetite pe alte puncte ale liniei ferate, au datu rezultate inca mai favorabile de cătu acestea.

Exploatațiunea deci a acestoru mine, asupra carora amu publicatu dejá in 1877 unu studiu aprofundatu, basatu pe cifre si esperientie, nu póte se fia de cătu bine venita. Resultatele ei voru fi din cele mai fericite: Pe de o parte va economisá pentru tiéra capitalele ce exportamu adi in schimbulu carbuiloru inportati din strainatate, va favorisá crearea altoru industrii, pentru care carbunele este elementulu vitalu, éra pe de alt'a, aplicati la caile ferate, pe care le voru costá mai puçinu consumatiunea loru de cătu lemnele, voru salvá o parte din padurile nóstre, singurele care serva de combustibilu cailoru ferate, si care adi sunt decimate fara nici unu calculu, in detrimentulu agriculturii si economiei nationale.

Terminandu, vomu face aci o mica observatiune. D. Draghiceanu e insarcinatu, ne spune decisiunea ministeriala, cu dirigerea lucrariloru de explorare si exploatare a mineloru dela Bahn'a.

Citimu in Press'a: Bucuresci, 6/18 Octobre. Suntemu informati, că A. S. R. Domnulu va plecá mercuri deminéti'a spre a întórce visit'a A. S. principelui Bulgariiei la Rusciucu, unde se afla de câteva dile.

Acésta visita, ce M. S. Domnulu s'a grabitu a face principelui Bulgariiei, erá ceruta atātu din motive de curtenia, că-ci trebuiá se întórca visit'a ce i se facuse, cătu si din caus'a buneloru relatiuni ce s'au stabilitu, si au a se stabili si mai bine, intre aceste doue popóra vecine.

A fostu chiaru o buna ocaziune aflarea principelui Bulgariiei la Rusciucu, pentru-cá M. S. R. Domnulu se póta indeplini acésta indatorire de politetia si de bune relatiuni. Că-ci, déca Domnulu nostru ar fi fostu se mérge la Sofi'a, cu greu ar fi potutu face acésta visita, din caus'a imperfectiunei in care inca se afla caile de comunicatiune in Bulgari'a. Celu puçinu ar fi trebuitu atunci a se mai asteptá inca multu timpu. Acum inse principele Bulgariiei, fiindu pe fruntaria, apropierea si inlesnirea intalnirii a facutu pe ambii principi se se folosésca de ocaziune, spre a se vedea si a schimbá reciprocu acele politetie, cari, in asia ocaziuni, sunt si espressionea interesulu ce simtu ambele state a se afla in bune raporturi.

Visit'a Domnulu nostru la Rusciucu, că si la Belgradu, este cum am disu, o cestiune de curtenie si espressionea buneloru relatiuni intr'aceste state vecine. Nimicu mai multu, nimicu mai puçinu. Si spre a pastrá aceste, visite caracterulu naturalu ce'lu au, nici unu ministru nu insoçesce pe suveranu.

Noi inse nu potemu de cătu se ne bucuramu si se aprobamu aceste schimburi de politetie. Pentru ce? Pentru-cá ele contribuescu fórte multu spre a mantinea si a intari bunele relatiuni ce trebuie se existe intre noi si principatele vecine. Si amu fostu si suntemu de idea, că intre romani, bulgari si serbi sunt numeróse interese identice, si prea multe schimburi comerciale, pentru-cá se fia totu-deauna de unu interesu reciprocu, că se fimu in cele mai bune raporturi.

Se póte că la unii se nu placa a vedea aceste popóra, că cauta se traiésca in buna intielegere,

că-ci maxim'a „divide et impera“ servesce adesea in politica interese ce nu se potu marturisi. Pentru noi inse, că si pentru bulgari, acésta aru trebui se fia unu cuventu mai multu, pentru că se lucramu asia, cum, la unu timpu de nevoia, se potemu o-pune maxim'a contraria, „viribus unitis.“

Cu acésta nu va se dica, că s'ar potea aduce vr'o vetamare cuiva, ci numai că ne intielegemu interesele si că cele trei principate Dunarene probédia, că sciu, că merita a trai prin o viétia propria a loru, neincrustata in altii.“

Diariulu „Romani'a Juna“ primesce din Athen'a cu dat'a de 15 Septembre, urmátorea scire:

„Dilele trecute avui ocaziune a aflá dela o persóna fórte inaltu pusa, că inainte de a trece armat'a gréca subt generalulu Soutzo hotarulu elenu, s'a inchiaietu intre voda Carolu I alu Romaniei si regele Georgios I alu Greciei, unu tractatu secretu in privinti'a romaniloru din Epiru. Prin acestu tractatu Greci'a se léga fatia cu Romani'a, a dá romaniloru din provinciele ce se voru aneasă de Greci'a, tóta autonomi'a politica, respectandu-li-se limb'a in scóla, biserica, administratia si justitia. Acestu tractatu s'a inchiaietu in urm'a opositiei facute de Romani'a de a lasá, că regiunile romane din provinciele sudice ale Turciei se fia cedate Greciei. Prin acestu tractatu inse dandu-se Romaniei tóta garanti'a, gubernulu romanu a incetatu cu o-punerea lui.“

(Dupa Telegrafulu din Bucur.)

Correspondentie particularie ale „Observatoriulu“.

— Satmare, 9 Octobre 1880.*)

Cineva dela Gherl'a, subscrisu X—Y, scire in numerulu 53 alu „Observatoriulu“, că eu me svercolescu a sfrange cele publicate in Observatoriulu si Gazeta despre parochi'a din Satmaru; inse că paserea se cunósce dupa pene: eu cá preotu si protopopu lucru unguresce, si cá la unu invetiatoriu am datu testimoniungurescu, spre a fi admisu la esamene, candu sciu că comisiunea esaminatoriá dela preparandi'a diecesana e compusa din romani.

X—Y daca e professoru de preparandia, la asia stilu si cultura invétia pe tineri? Eu la fictionile unoru corespondenti anonimi, precum e si X—Y din respectu cătra domnulu redactoru si publiculu „Observatoriulu“, am datu desluciri despre starea acestei parochie in „Observatoriulu“. Inse déca socii anonimi ai lui X—Y au scrisu fictioni, elu se pune la insulte si minciuni.

Ce va se dica, că eu cá preotu si protopopu lucru unguresce? Acésta nici insusi X—Y nu o crede. Eu cá protopopu lucru si scriu romanesce, fiindu limb'a romana, limb'a corespondentiei in acésta diecese, éra cá preotu lucru cum ceru inpregiurariile, nu numai romanesce séu unguresce. ci si in alte limbi: germanesce, francesce, ba de candu-su aici, mi-a cautatu se invetiu si russesce, că se facu destulu cerentieloru.

Ce atinge invetiatoriu din cestiune, acela a voitu se fia in scrisu la preparandi'a de ritulu latinu de aici, si elu se invetie obiectele privatu, asia iam datu adeverintia despre starea si portarea lui, din 29 Septembre 1879, sub nr. 155 par. ce la Gherl'a nici se cerea, si firesce unguresce, că la preparandi'a de aici nimenea nu scie nici unu boldu romanesce. A si fostu in scrisu, inse nu a potutu reesi, si mi s'a prezentatu, că elu merge la Gherl'a. Eu iam spusu categoricu, că intru aceea nu me invoiescu, că fiindu invetiatoriu provisoriu in Görbed, sub cursu nu póte lasá scól'a. Cu tóte aceste s'a dusu, fara că se fia spusu cuiva, si eu numai la patru septemani am sciutu, că in Görbed nu se tine scóla.

Aceste eu le-am scrisu ordinariatulu, din 4 Februariu a. c. si nr. 16 prot., si X—Y fiindu la Gherl'a totu asia de bine scie, că pe acelu invetiatoriu chiaru l'am opritu, că se nu mérge la Gherl'a, si totusi cutédia de scire că inca si testimoniunguresce, că ce'i pasa lui de adeveru, elu scandale cauta, si daca nu afla, face. Altmentre chiaru candu scriea corespondenti'a sa, atunci lucramu nu numai romanesce, ci dreptu in caus'a limbei romane, factundu unu respunsu filologicu si contra-proiectu la proiectulu comisiunii academice, despre ortografi'a limbei romane. Oplu esitu de sub tipariu se afla si la onor. redactiune, si e adeverintia viua spre rusinarea totale a lui X—Y.

X—Y fiindu professoru de preparandia, de cătu că'si bate capulu in minciuni, mai bine isi caute de dirigatori. Esu tineri dela preparandia si nu sciu se cante unu a minu omenesce. Asia patii eu cu unulu anu, in cătu creditiosii stá se fuga din biserica, si nici s'au inpacatu, până-ce nu am departatu de aici pe acelu tineru. X—Y dóra taçindu invétia cantulu. Éra tinendu concursu in Mediesiu si Gorbedu pentru statiunile docentiale, recurentii nu au fostu in stare se faca o simpla analize gramaticale. Dupa X—Y dara romanitatea intru aceea stá, că professorii se nu invetie si docentii se nu scia nimicu din gramatic'a romana, éra cari se ocupa chiaru cu cestiunile gramaticali, de aceia se'si bata jocu. Ce romanu! Eca onor. redactiune, de acesti ómeni sunt corespondenti anonimi, des-

*) Rogamu pe oo. domni corespondenti, că se nu prea intardie cu aparari de acestea, că-ci apoi atātu materialu se incarca la redactiune, in cătu este preste potiuntia a'lu publicá numai de câte doue-ori pe septemana.
Red.

pre care prea bine diceti, că ar fi adevărata cutediare a se luă după densii.

Joane Marcu
protopopu și parochu
în Satu-mare.

Sciri diverse.

— (Necrologu.) Josifu Fülepu, comerciant în Tergu-Muresiului, că consociu; Alesandru că fiu; Ecaterina, marit. Leontinu Popu, jude la trib. reg. în Clusiu, fiulu și ficele acestora și Elen'a că fice; Elisabet'a, marit. Joane Csatt, tabacariu; Mari'a, marit. Josifu Gerendi, jude la trib. reg. în Dev'a, și Sofi'a, marit. Demetriu Manu, comerciant în Tergu-Muresiului că sorori, fii, ficele și nepotii acestora; Danielu și Georgiu Moldovanu, că veri; Julian'a Fülepu, mar. veduva Gramm'a, Ann'a Fülepu, marit. Popu și Beniaminu Fülepu că cumnati, fiii și ficele acestora, cu anim'a sfasiata de dorere anuntia, că prea iubit'a consocia, cea mai buna nama, credintioasă și iubitore sora, matusia și cumnata, modelulu de virtute casnice și familiare

Ann'a Fülepu, nasc. Deacu,

în etate de 60 ani și de 40 ani ai fericitei casatorii, în urm'a unui morbu scurtu, a încetatu din viața la 19 Octobru 1880 în Clusiu.

Remasitele sale pamentesci transportate dela locuinti'a ginerelei seu Leontinu Popu din strad'a promenadei Nr. 5, mercuri în 20 Octobru a. c. la 3 ore d. m. după îndeplinirea rogatiunilor, pe calea ferata la Tergu-Muresiului, acolo s'au înmormântatu la 21 Octobru în cimiteriulu romanilor de religiunea greco-catholica.

Fia'i tierin'a usiora și memori'a ei binecuvântata în toate generatiunile!

— (Alu douilea concertu ordinariu alu „Reuniunii romane de cantari din Sibiu”) în ser'a din 17 l. c. s'a executatu conformu programului în presentia unui publicu distinsu și foarte numerosu. La acestu concertu a binevoitu a asista și Escel. Sa arhiepiscopulu și mitropolitulu Mironu Romanu, onorandu prin acesta într'unu modu cătu se pôte de mulgitoru modest'a noastră Reuniune de cantari. La acestu concertu mai participa și oșpetii veniti la adunarea generala a Societatii pentru fondu de teatru, în frunte cu vice-presedintele și secretariulu aceleia d-nii: V. Babesiu și Jos. Vulcanu.

Gratia neobositoru îngrijiri și conducerei pline de tactu a directorului Reuniunii de cantari d. Dr. A. Brote, a silintieloru ce si-a datu bravulu ei dirigentu d. C. Frühling, precum și laudabilei zelu și diligenței desvoltate din partea membrilor și a membrilor activi, concertulu din ser'a de 17 Octobru avu unu succesu deplinu.

Piese cantate de choru au fostu bine executate și au datu proba despre o alegere amesurata la poteriile sale progressande. Solo pe piano alu d-sioarei M. Noheil a fostu aplaudatu cu multa și meritata recunoscintia din partea publicului. În cătu pentru cei doi soli pentru sopran, cantati de gentil'a și jun'a d-sioara Mari'a Rosca, avemu a constata cu viua placere, că au seceratu aplause pe cătu de frenetice, pe atatu și de incuragiatore. Dela ultimulu concertu vocea junei cantaretie a facutu progresse demne de tota recunoscintia, atatu cu privire la fortia, intonare, cătu și la flexibilitate, ceea ce în mare parte are a o multiam profesorei sale d-sioarei Juli'a de Bilewicz, care avu și amabilitatea de a luă asupra și acompianarea pe piano. Foarte bine și precisu au fostu executate cele doue coruri din „Preciosa,” era prin solo-ari'a cantata de d-sior'a Elen'a br. Popu triumfulu acelu concertu a fostu decisu în modu definitivu. Pentru cei cari au avutu fericirea se audia acea aria cantata de d-sior'a Elen'a, nu mai potea fi nici o indoiala, că acea cantareția este un'a din cele mai frumoșe și brilante stele ale Reuniunii de cantari. D-nei Minerv'a Brote îi aducemu și de asta-data tributulu nostru cuvenitu de admiratiune și recunoscintia pentru minunatulu densu acompianamentu de pianista perfecta. În quintetulu din oper'a lui Mozart „Fluierulu farmecatu” eselara și secerara aplause resunatore cele trei sopraniste d-n'a An'a Mog'a, d-sioarele Elen'a br. Popu, Mari'a Rosca, precum și cele doue voci barbatesci Jos. Popescu (tenor) și P. Ciora (basu). Vocile din quintetu erau foarte bine dispuse asia, în cătu nu au lasatu nici unu de doritu.

Concertulu se termină prin corulu veselulu „Tat'a mosiu” de A. Flechtenmacher, care în urm'a prelungiteloru aplause ale publicului satisfacutu pe deplinu, a trebuitu se se repetedie.

— (Balulu romanu datu în favorulu fondulu de teatru) în ser'a de 18 l. c. a reusitu stralucitu. Pe la 9 ore spatiós'a sala dela „Imperatulu

romanu” simplu, dara frumosu decorata cu ghirlande de verdéti și cu trei-colori nationale, primii pe parchetulu seu scilpitoriu unu publicu, de și nu prea numerosu, dara cu atatu mai elegantu și mai distinsu. Logele din galeria inca erau ocupate de unu publicu corespunditoru celui din parterulu salei. Intre alte somitati ale societatiei din Sibiu avuramu placerea a vedea și pe Escel. sa comandantulu militariu F. M. L. de Bauer și pe Escel. sa d. generalu F. M. L. Gyurics, cari n'au pregetatu a onora cu ilustra d-loru presentia, a-cesta modesta petrecere a societatiei romane de aici.

De alta parte, afara de câteva exceptiuni prea onorifice reprezentate prin câteva d-ni oficiari ai garnisonei, a cătorva familii neromane concetatiene, întregu restulu celor invitati aflara de bine a se absentă, de și precum ni se relatédia, comitetulu arangeatoriu cunoscându si datorintia inpusa lui prin politeti'a reciproca, familiaritate și urbanitate, a tramisu preste 250 invitari numai aicea în Sibiu la cele mai remarcabile adrese ale societatiei acestei cetati. Refusulu d-loru de a onora acele invitari, este și el unu momentu caracteristicu alu relatiunilor noastre sociale, care prin unu epitetu francu se pôte traduce cu: exclusivismu aviticu, că și candu noi romanii amu fi o giute contagiós'a.

Premisse acestea, se revenimu la balulu nostru, care cu toate acestea, precum amu disu, a reusitu stralucitu. După datina, balulu s'a deschisu prin o hora, jucata cu multa grandetia și precisiune în audiulu insuetitorulu ritmu alu „Horei Severinului”, care a fostu cu multa desteritate orchestrata din partea dlui maiestru alu capelei civile Hermann, anume pentru balulu romanescu. Indata după primul val publicu dantiatoriu se animă, conversatiunea deveni vesela și vivace. Roman'a a fostu jucata cu multa precisiune și în totu decursulu evolutiunii figurelor ei bine arangiate, numerosulu publicu din sala de restauratiune a trecut în sala de dantiu, urmariindu-o cu multa placere până în fine.

În cătu pentru toaleta, ne consideramu a fi cu multu mai necompetenti, de cătu se ne permitemu a ne însuși rolulu lui Paris. Ne vomu supune sentintiei pe care o voru fi decretatu maestrele de profesiune chimate și competente în judecarea și apretierea unei perfecte toaleta de balu. Mai multu de cătu orice altu, pe noi ne au interesatu studiulu, contemplarea și admirarea acelor fisionomii caracteristice, spiritualisate și expresive ale damelor noastre, între care se aflau adeverate modele de frumsetia antica și moderna. Cu deosebire ochii romancelor noastre, fia ei bruneti seu albastrii, sunt farmecatori și admirabili, nu numai pentru unu romanu, dara pentru ori-care strainu. Observandu fascinatoriulu lor jocu, temperatur'a lor arditoare, și schinteitorele lor priviri și foarte adeseori lungi, petrundietore și profunde, ne aduseramu aminte despre legend'a misteriosei „Fontana trevi” din Rom'a. Despre acesta fontana, o vechia și uitata legenda ne spune, că undele ei cristaline, care se adunau într'unu spatiu basinu de marmora alba, asediatu pe un'a din principalele piatie ale Romei, aveau strani'a însusire, că deca unu trecătoriu privea în profunditatea acelu basinu, isi uită de trecutu și de suferintiele sale, ranele animei i se vindecau, se simtia reintineritu și plinu de curagiu pentru viitoriu, că și candu ar fi fostu farmecatu; deca inse acelu calătoriu neesperu avea neprecugetarea de a isi stinge ardietorea sa sete, de care se simtia consumatu în apropierea ei, devenea victim'a unui doru nemarginitu de a nu se mai departă din acelu locu, seu deca totusi se departă, acelu doru care creștea cu cătu era distanti'a mai mare, ilu consumă și ilu urmarea fara pietate, di și nopte asia, că multu nepotendu resistă și suportă suferintiele de Tantalu care le incercau, nu isi readu linistea sufletulu și a animei lor, de cătu numai deca se reintorceau érași la farmecatoarea „Fontana trevi” din Rom'a, ori apoi numai în recele momentu.

Ghiciti, ve rogu, care și câte parechi de ochi de ai damelor romane dela balulu descrisu se potu asemană cu undele din basinu „Fontanei trevi” și câte animi au simtitu și au caditu victima, în acea sera de balu, farmeculu lor, ce n'are descantecu? Responsulu franco. i.—g.—b.

— (Substitui.) În comitatulu Sibiului au fostu substituiti în calitate de vice-pretori d-nii Moise Braniste în districtulu Sibiului și Liviu Branu de Lemeny în districtulu Noerichului.

— (A trei'a conferintia a d-nei Abbadie în limb'a franceza) a fostu nu numai foarte interesanta, dara și foarte bine cercetata. De asta-data savant'a conferintiara, conformu promisiunii date în conferinti'a anterioara, ne-a vorbitu despre nefericit'a ficia a Mariei Teresiei, despre frumós'a, adorat'a și multu regretata regina a Franciei Mari'a Antoinet'a, acesta celebra femeia, martira a revolutiunii franceze. De-

scrierea vietiei și a suferintieloru acelei nefericite regine a fostu atatu de escelenta, de fidela și emotionatore, în cătu cei ce ascultau pe d-n'a Abbadie istorisindu, remasera adencu impresionati atatu prin cele ce audisera, cătu și prin art'a cu care li s'au espusu subiectulu conferintiei. Ne-amu convinsu și cu acesta ocaziune, că pe o femeia nefericita o pôte judecă bine și imparțialu érași numai o femeia, care judeca nu numai cu ajutoriulu recei ratiuni, ci și cu acela alu unei anime simtitoare și pline de compatimire pentru suferintiele omenimei întregi. A resimti și a consolă, este unulu din pretioșele daruri ale femeilor nobile. D-n'a Abbadie ne-a probatu, că este conscia de misiunea femeiei și că este dotata cu acelu daru pretiosu, fara de a avea lipsa a recurge la ajutoriulu unui sentimentalismu plinu de pruderia, declamatoru și sarbedu.

În viitorea conferintia d-n'a Abbadie va vorbi despre „Misantropulu” lui Moliere, care se pare a fi poetulu favoritu alu d-nei.

— (Societatea literaria „Petru Maior”) a juniloru romani din Budapesta și-a constituitu comitetulu pe anulu sc. 1880-1 în urmatoriu modu:

Presedinte: Georgiu Serbu, deputatu dietalu; vicepresedinte: Dr. med. Georgiu Creniceanu; secretariu: Nicolau Mladinu, juristu în an. IV; notari: Aureliu Oprea și Martinu Orasianu, juristi în an. I; cassariu: Emiliu Porutiu, tehnicu în an. V; controloru: Georgiu Vess'a, medicin. în a. III; bibliotecariu: Camilu de Nisnitiu Negulescu, jur. în a. III; redactoru la foi'a societatii „Ros'a cu ghimpi” Constantinu Groz'a medicin. în a. II.

Budapest'a, 18 Octobru st. n. 1880.

Cu tota stim'a

Dr. Georgiu Creniceanu N. Mladinu
v.-presied. secretariu.

Preturiile cerealeloru

și altoru obiecte de traiu au fostu la

19 Octobru st. n. în Sibiu:

Grâu, după calitate	1 hectolitru d.	7.50—8.50
Grâu, amestecat	1 „ „	5.—6.—
Secara	1 „ „	5.70—6.—
Papusiou	1 „ „	4.40—4.80
Ordiu	1 „ „	4.40—4.50
Ovesu	1 „ „	2.—2.40
Cartofi	1 „ „	1.60—2.—
Mazare	1 „ „	6.—7.—
Linte	1 „ „	9.—10.—
Fasole	1 „ „	5.—6.—

Cursuri de Bucuresci în Lei noi (franci).

7/19 Octobru 1880.

Obligatiuni rurale din 1864 convertite cu 6%	l.	86.5/2 b.
Împrumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„	108.—
Obligatiuni dominiale cu 8%	„	103.—
— Creditu fonciariu ruralu cu 7%	„	93.3/4
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„	92.1/4
Împrumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	„	99.1/4
Actiunile calilor fer. rom. (Berlia) din 1866 cu 5%	„	53.1/4
Obligatiuni din 1868 cu 6%	„	98.40
Prioritati cu 8%	„	—
Actiunile banței Romani'a din 1869	„	310.—
Dacia, comp. de ascur. din 1871 act. (fr. 500) 8%	„	210.—
Romani'a, compania de ascur., din 1875 cu 8% act. (200 l.) platitu 100	„	70.—
Rent'a romana din 1875	„	77.—

• Cura pentru érna. •

Wilhelm's THE'A CURATITORE DE SANGE

antiartritica și antireumatica

a lui (1) 20 25

Franciscu Wilhelm,

farmacistu în Neunkirchen (Austria de Josu),

a fostu folosita în foarte multe casuri cu rezultatele cele mai bune, ceea ce se probédia prin mii de scrisori de recunoscintia, în contra sioldinei, a reumatismulu, a raneloru deschise, în contra reiloru învechite și permanente, a raneloru care purtoieza neincetatu, ale bubeloru pe piele, remase din morburu seculare, bubeloru de pe corpu și din fatia, peteloru, bubeloru siphilitice, inflaturiloru de ficatu și splina, dureriloru hemoroidale, galbinare, suferintieloru intensive a nerviloru, a muschiloru și a dureriloru la încheiaturu, greutatiiloru de stomacu și de venturi, incuieriloru, ale adului, polutiuniloru, impotentiei la barbati și pólele albe la femei, morburiloru scrofulóse, inflaturi ale ghiundeloru și în contra altoru suferintie. Atestatele la cerere se tramitu gratis.

Pachete împartite în 8 dose se afla cu pretiu de 1 fl., pentru timbru și pachetare se scototescu 10 cr. Pentru de a se apară de falsificate, se se caute cunoscutele marce brevetate și legalisate în mai multe state.

Se afla de vendiare în Sibiu la d-nii Fried. Thallmayer și I. B. Misselbacher.

• Cura pentru primavara. •

1000 până la 3000 florini

se cauta pe timpu scurtu, pe langa hipoteca sigura. Doritori de a eloca asemeni capitaluri se binevoiesca a se adresa la redactiunea acestui diariu sub cifrele G. R. 7 până la capetulu acestei luni Octobru. (38) 2—2

Editoru și redactoru responsabilu: G. Baritiu.
Tipariulu lui W. Krafft.